

INNHOOLD:

- Hønsehirse i honningurtfrø?
- Resultater av fire år med prosjekt «Frøtap»
- Oppfølging av «Frøtap» med en spørreundersøkelse

Hønsehirse i honningurtfrø?

Ved flere anledninger har det nå blitt oppdaget at det spirer hønsehirse på arealer som er tilsådd med honningurt, og hvor det aldri har vært hønsehirse før. Også flere frøprodusenter er rammet av dette. Honningurt blir i stor grad brukt av rødkløverfrøavlere for å tiltrekke seg pollinatorer til sine arealer. Lovmessig kan importert jordbruksfrø inneholde ugrasfrø i varierende mengder, avhengig av art av kulturfrøet. Totalt er 1-2,5 % av andre arter er lovlig i sertifisert frø, men for de fleste kulturarter er det satt en begrensning på inntil 1 % av hver ugrasart. Hønsehirse er ikke spesifikt regulert ved lov som art, annet enn at den ikke skal finnes i norskprodusert frø. Så importert jordbruksfrø med hønsehirse er dessverre fullt lovlig å omsette. De norske frøforretningene har likevel ønsket å ikke selge frø som inneholder hønsehirse, og har derfor satt krav til sine leverandører om at frø som skal til Norge ikke skal inneholde hønsehirse som ugras. Frø er importert i god tro og med analysebevis som sier at det ikke inneholder hønsehirse. Likevel har man sett, både ved spiring og ny analyse av frøene, at det kan være en god del hønsehirse i frøpartiene.

Vi kan ikke si at det er noen i Norge som har gjort noen feil i disse sakene. Likevel kan det være smart å være obs på problemet. Dersom du har sådd honningurt i 2022 vil vi oppfordre til å sjekke disse arealene for hønsehirse nå. Dersom det finnes uønskede planter bør arealet ligge i ro til frem neste sesong, og ikke pløyes. Hønsehirsefrø er attraktivt for mus og fugl, så det er størst frøtap der frøene ligger på overflaten i forhold til der det pløyes inn i jorda. Vær også obs på arealene neste år. Dersom du har funnet hønsehirse eller du er i tvil, er det viktig å ikke så til arealet med havre, da det gjør kjemisk bekjempelse umulig.

Det finnes også en art som av og til kan likne litt på hønsehirse, nemlig grønn busthirse. De to artene kan ofte opptre sammen. Dette er en art som i utgangspunktet ikke er ønskelig på jordbruksareal, men som er langt ifra så alvorlig som hønsehirsens. Dette er også et ugras som kan følge med annet frø, men vi har dessverre ingen tall på det, og den er heller ikke regulert på noen måte.

Resultater av fire år med prosjekt «Frøtap»

Norsk Frøavlerlag har vært en stor bidragsyter til prosjektet «Frøtap» gjennom midler som frøavlerne har betalt inn fra frøavlingene. Prosjektet har vært ledet av NIBIO Landvik ved Lars T. Havstad. 2022 var siste år med forsøksfelt og resultatene fra feltene oppsummeres nå og vil bli presentert i Jord- og Plantekultur 2023, og i fagmøter.

Mange av forsøkene er gjennomført ute hos frøavlerne og med NLR som ansvarlige for gjennomføring av feltene der.

Selv om det er for tidlig å ta oppsummeringen her kan vi tillate oss og nevne på noen vesentlige resultater.

Rødkløver – to av forsøkene

- Vårpussing - undersøke om dette kan bidra til en vekstregulerende effekt tilsvarende den vi oppnår med bruk av Moddus M. I tillegg var effekt på eventuelt ugras i enga et tema.
- Høsting – Kan skårlegging eller forskjellige preparater erstatte Reglone/Retro, som ble forbudt som nedsviingsmidler.

Det synes som vårpussing gir en vekstregulerende effekt, med mindre plantemasse ved høsting og økt avling når det ikke benyttes Moddus. Og under kraftige vekstforhold, kan det gi økt avling når det kombineres med Moddus M.

Skårlegging ved høsting har vært det mest effektive tiltaket for å treske en tørr masse. De to siste årene med storskalafelt var treskeforholdene så gode at det ikke var behov for nedsviing. Men skårleggingen lettet treskearbeidet uten at det synes å ha ført til økt avling. Syrer som pelargonsyre og eddiksyre har en svieffekt, men har ikke gitt en tilfredsstillende virkning med doser og forhold som var i feltene. Dette kan det være aktuelt å arbeide videre med.

Timotei og engsvingel

I disse artene har vi hatt noen interessante forsøk med gjødsling og vekstregulering.

- I gjødslingsforsøkene ønsket man å se om gjødslingsteknikk med delt gjødsling kunne bidra til redusert legde
- I forhold til vekstregulering har vi hatt forsøk med forskjellige preparater, doser, tidspunkter og kombinasjoner.

I gjødslingsforsøkene ble det ikke oppnådd resultater som tilsier at en strategi med delt gjødsling aleine vil bidra nevneverdig til å kontrollere legde. Delt gjødsling kan imidlertid bidra til en mer riktig gjødselmengde, men dette ble ikke undersøkt i disse feltene. Presisjonsgjødsling kan imidlertid være aktuelt å jobbe med i kommende forsøk. Da kan kanskje legde reduseres når områder med god næringstilgang ikke gjødsles ekstra.

Vekstreguleringsforsøkene har vist at preparatene Cerone og Medax Max er aktuelle å benytte i grasfrøeng som en tilleggsbehandling. Søknad om «minor use» for bruk av disse to midlene er allerede sendt til Mattilsynet. I 2023 regner vi med at disse midlene kan benyttes i grasfrøeng. Hvor og hvordan de skal benyttes kommer det mer informasjon om før vekstsesongen.

Oppfølging av «Frøtap» med en spørreundersøkelse

Som en oppfølging av forsøkene som er nevnt ovenfor vil det bli gjennomført en spørreundersøkelse. Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført på slutten 2019.

- I rødkløver vil tema være vårpussing/vekstregulering, og høsteteknikk.
- I timotei og engsvingel vil tema være gjødsling og vekstregulering.

Vi håper dere vil bidra med svar når undersøkelsen sendes ut før nyttår i år.

Frønytt og frøartikler - les dem på:

www.froavlerlaget.no

Gikk du glipp av sist nummer av Frønytt, eller ønsker du å finne andre nyttige dokumenter som omtaler forsøksresultater, spesielle arbeidsoperasjoner eller annet rundt frødyrking – klikk deg inn [Frøavlerlagets hjemmeside](#). Her samler vi nyttige dokumenter.

Ønsker du å sjekke dyrkingsveiledningen for den arten/ de artene du dyrker finner du den hos NIBIO, ved å klikke [her](#)

Frøavlslrådgivere:

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860